

Tool voor leraren en lerarenopleidingen

Curriculum als kompas voor de school

Het onderwijs van de toekomst, curriculumvernieuwing: de politiek en de onderwijsorganisaties discussiëren er volop over. Maar scholen hoeven niet te wachten op de uitkomst van die landelijke plannen. Integendeel, lerarenteams die regelmatig het curriculumgesprek met elkaar voeren houden elkaar en het profiel van de school scherp. De vernieuwde SLO-website www.curriculumontwerp.slo.nl biedt hen ondersteuning om curriculumkennis verder te ontwikkelen. Dat helpt de leraren, scholen en lerarenopleidingen om gefundeerde keuzes te maken in dit proces.

Hoe de landelijke kaders voor het curriculum er ook uit komen te zien, op schoolniveau blijft er meer dan genoeg te kiezen. “Die vrijheid voor scholen om te bepalen wat zij behandelen en hoe zij het onderwijs inrichten is onverminderd groot”, zegt Nienke Nieveen, onderzoeker bij SLO en gespecialiseerd in curriculumontwikkeling. “Binnen landelijke kaders zullen scholen altijd een eigen invulling kunnen geven aan hun onderwijsprogramma.”

Een visie op onderwijs, de lokale context en de leerlingpopulatie: daarop baseren scholen hun ambities. De vertaling daarvan in een samenhangend onderwijsprogramma blijkt in de praktijk echter niet zo eenvoudig. Hoe zorg je bijvoorbeeld voor meer differentiatie maar behoud je wel de samenhang in onderwijsprogramma's? Hoe ontwikkel je een doorgaande lijn? En voor welke keuzes kom je te staan als er meer thematisch en vakoverstijgend wordt gewerkt? Het is in eerste instantie aan de leraren, teams, en schoolleiding om antwoorden op die vragen te vinden, zo concludeerde ook de Onderwijsraad (2014). Nieveen: “Essentieel is dat scholen de keuzes die ze maken baseren op de juiste gronden. En dat het vooral bewuste keuzes zijn. Een goed doordacht curriculum fungeert dan als een kompas voor ontwikkeling van het onderwijs binnen de school.”

Curriculumkennis en ontwerpvaardigheden

Het ontwikkelen van het curriculum op school- en klasniveau vraagt tijd, kennis en kunde van de professionals. Kennis die zij sowieso nodig hebben om goed onderwijs te geven: leraren moeten uiteraard de leergebieden beheersen en pedagogisch-didactisch bekwaam zijn. Dat zal niemand betwisten. Maar voor het ontwikkelen van een eigen curriculum moet een school ook mensen in huis hebben die ontwerp-bekwaam zijn. Dat betekent bijvoorbeeld dat zij de problemen en uitdagingen waar hun school mee te maken heeft, kunnen analyseren. Niet alleen moeten zij globale oplossingsrichtingen kunnen aangeven, maar ook concrete materialen ontwikkelen en evalueren. Daarnaast is curriculumbekwaamheid belangrijk.

Dit houdt onder andere in dat leraren en schoolleiders met een ‘helikopterblik’ naar de verschillende onderdelen van het nieuwe curriculum kunnen kijken. Zo kunnen zij er voor zorgen dat het onderwijsprogramma een coherent geheel vormt en dat de vernieuwing past bij de schoolvisie, bij de afzonderlijke leerlijnen van de vakken of leergebieden en de vakoverstijgende vaardigheden.

Vaardigheden ontwikkelen: kennis en info op nieuwe website

Hoewel leraren tijdens hun opleiding kennismaken met curriculumontwerp, zullen zij later, in de beroepspraktijk, deze kennis en vaardigheden verder moeten uitbouwen. SLO beschikt over veel kennis en materialen die in samenspraak met leraren en opleiders zijn ontwikkeld. Leraren, team- en schoolleiders, die binnen hun eigen school bezig zijn met curriculumontwikkeling kunnen er hun voordeel mee doen.

Die kennis en informatie is nu gebundeld op de vernieuwde website www.curriculumontwerp.slo.nl. De site biedt naast achtergrondinformatie een overzicht van cursusmodules waarmee leraren en schoolleiders hun vaardigheden op het terrein van curriculumontwikkeling kunnen versterken. SLO heeft deze modules ontwikkeld en in pilots beproefd. De modules dienen als basismateriaal voor lerarenopleidingen en nascholingsinstituten, maar zijn ook goed bruikbaar voor lerarenteams en schoolleiders die gezamenlijk aan de slag gaan met curriculumontwikkeling op schoolniveau.

Meer informatie op:
www.curriculumontwerp.slo.nl
Of mail naar Nienke Nieveen, n.nieveen@slo.nl

